

БАГАТОЗВ'ЯЗ ГІРСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

Polydesmus montanus Daday, 1889

Таксономічна належність

Клас — Багатоніжки (Myriapoda), ряд — Двопарноногі (Diplopoda).

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Сх. Європа, в Україні — Лісостеп, Українські Карпати.

Чисельність і причини її зміни

Низька, до 4 особин на 1 м². Причини зміни чисельності: не з'ясовані.

Особливості біології та наукове значення

Грабові діброви, підстилка та верхні шари ґрунту.

Морфологічні ознаки

Тіло завдовжки 15–18 мм. Забарвлення — від світло-жовтого до коричневого. На метазонітах добре розвинені три ряди горбочків. Гоноподії з розвиненим шипом по передньому краю телоподіта.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Attems, 1927; Черный, Головач, 1993; Кос'яненко, Чумак, 2008.

Автор: М.В. Таращук
Малюнок: О. Андрющенко

ЛЕПТОЮЛЮС СЕМЕНКЕВИЧА

Leptojulius semenkevitchi Lohmander, 1928

Таксономічна належність

Клас — Багатоніжки (Myriapoda), ряд — Двопарноногі (Diplopoda).

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Лісостеп України.

Чисельність і причини її зміни

Даних по чисельності немає. Причини зміни чисельності: нез'ясовані.

Особливості біології та наукове значення

Грабові діброви, підстилка та верхні шари ґрунту.

Морфологічні ознаки

Тіло завдовжки 12,5–17 мм. Забарвлення чорно-коричневе з чорною повздовжньою лінією на спині. Плейротергіт VII сегменту самця знизу з однією лопаттю.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Черный, Головач, 1993; Косьяненко, 2008.

Автор: М.В. Тарашук
Малюнок: М.В. Швидка

МУХОЛОВКА ЗВИЧАЙНА

Scutigera coleoptrata (Linnaeus, 1758)

Таксономічна належність

Клас — Багатоніжки (Myriapoda), ряд — Губоногі (Chilopoda).

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. і Центральна Європа, Кавказ, Пн. Африка. В Україні — Гірський Крим. Останнім часом відмічаються випадки завозу виду до деяких міст на пн. України.

Чисельність і причини її зміни

Подекуди значна, але дуже швидко зменшується. Причини зміни чисельності: знищення біотопів у зв'язку з рекреаційним навантаженням.

Особливості біології та наукове значення
тріщини у скелях, під камінням, старі будівлі, покинуті поселення.

Морфологічні ознаки

Тіло видовжене, від сіро-жовтого до буро-оливкового кольору з трьома поздовжніми темними смугами. Ноги поперечно посмуговані. Тіло складається з 7 члеників завдовжки 2,5–4 см, ніг — 15 пар, їхня довжина збільшується в напрямку від голови до задньої частини тіла. У самок остання пара ніг в два рази довша, ніж тіло. На голові одна пара довгих антен.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Вид утримується в неволі аматорами, проте випадки розмноження невідомі.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Attems, 1907; Мерзлякин, 2006.

Автор: М.В. Таращук
Фото: І.В. Довгаль

ТЕТРАДОНТОФОРА БЛАКИТНА

Tetradontophora bielensis (Waga, 1842)

Dunger, 1961

Таксономічна належність

Клас — Ногохвістки (Collembola), ряд — Подуроморфи (Poduromorpha).

Природоохоронний статус виду

Зникаючий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Ростоцько-Опільська горбогірна обл.; Західно-Подільська височинна обл.; Вододільно-Верховинська обл.; Прут-Дністровська височинна обл.; Волинське та Мале Полісся; Центральнопридніпровська височинна обл.

Чисельність і причини її зміни

Точні дані відсутні. Причини зміни чисельності: підвищений антропогенний тиск на біотопи.

Особливості біології та наукове значення

Вид мешкає в лісових біотопах (рівнинні та гірські переважно хвойні ліси), у підстилці та верхніх шарах ґрунту, у трухлявій деревині, на грибах, лишайниках, у вологих мохах на підтоплених місцях. Відмічений у норах гризунів, на трупах тварин.

Морфологічні ознаки

Тіло сплюснене дорзо-вентрально, завдовжки 5–9 мм, колір синьо-фіолетовий або сірий. Кігтики з двома великими латеральни-

ми і одним звичайним внутрішнім зубцем. Стрибальна вилка розвинена. Анальні шипи дуже дрібні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Вид має практичне значення, бере участь в процесах ґрунтоутворення.

Основні джерела інформації

Nosek, Vysotskaya, 1973; Таращук, 1995; Капрусь, 1997; Kaprus, 1998.

Автор: М.В. Таращук
Фото: П.С. Варговича

МОРУЛІНА ПУХИРЧАСТА

Morulina verrucosa (Borner, 1903)

Таксономічна належність

Клас — Ногохвістки (Collembola), ряд — Подуроморфи (Poduromorpha).

Природоохоронний статус виду

Зникаючий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Західно-Подільська височинна обл.;
Вододільно-Верховинська обл.; Прут-
Дністровська височинна обл.

Чисельність і причини її зміни

Точні дані відсутні. Причини зміни чисельності: підвищений антропогенний тиск на біотопи.

Особливості біології та наукове значення

Вид мешкає в листяних та хвойних лісах у підстилці, верхньому шарі ґрунту, під камінням, у трухлявій деревині; відмічений у гніздах гризунів, у товщі мохових та лишайникових подушок.

Морфологічні ознаки

Тіло сплющене, близько 3 мм завдовжки, із туберкулами, що сильно виступають; колір синій або чорний, кігтик без зубців і емподія; стрибальна вилка відсутня.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Вид має практичне значення, бере участь в процесах ґрунтоутворення.

Основні джерела інформації

Nosek, Vysotskaya, 1973; Kaprus, 1999; Капрусь, 1997.

Автор: І. Я. Капрусь
Фото: Р. С. Варгович